

Regler förhindrar HÅLLBART SKOGSBRUK

■■■ Det skulle vara mer mer lönsamt för skogsägare att plockhugga träd i skogen än att kalhugga. Men Skogsstyrelsens regler gör det i praktiken omöjligt. ■■■ text: Emil Schön

Det menar Peter Lohmander, professor i skoglig ekonomi med inriktning mot ekonomisk optimering vid SLU i Umeå. Lohmander är även jägmästare.

– Lagen förbjuder inte kontinuerligt skogsbruk, men den har specialbestämmelser som gör att du inte kan bedriva ett ekonomiskt rationellt skogsbruk. Antingen tvingas skogsägaren till slutavverkning eller behålla ett mycket högt virkesförråd. Då blir det ekonomiskt olönsamt jämfört med slutavverkning, säger han.

En skogsägare som inte vill kalhugga sin skog måste alltså låta så många träd stå kvar att det inte går att få lönsamhet i verksamheten.

– Ett rationellt kontinuitetsskogsbruk, där man hugger träd efterhand är mer lönsamt ur ett skogsproduktionsperspektiv än kalhyggesbruk. Sen finns det andra positiva miljöeffekter av att inte ha en massa kalhyggen överallt. Det kan ju en och annan tycka är bra ur miljö- och turist-synpunkt.

Till stöd för sitt påstående lyfter Peter Lohmander upp ett antal finska forskare (**Pukkala, Laiho, Lähde**) som noga räknat på de olika alternativen av plockhuggning, jämfört med slutavverkning, eller kalhyggesbruk. De finska forskarna har tittat på gallringsintervall och trädstorlek. Sen har de modererat med olika virkesprisnivåer.

– Kontinuitetsskogsbruk vinner varenda gång, utom möjligen granodlingar som i vissa fall kan vara lönsammare i södra Finland om de kalhuggs.

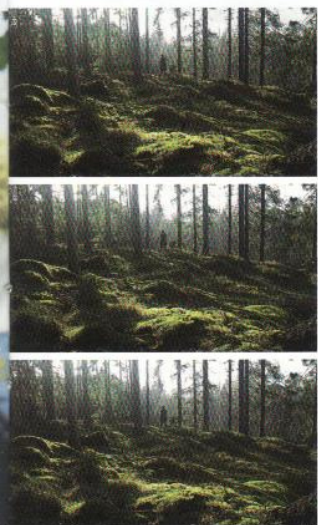
Peter Lohmander förespråkar därför en gradvis omställning av det svenska skogsbruket till kontinuitetsskogsbruk. Det kan vara en komplicerad process att ställa om skogsbruket i ett övergångsskede, men även på den punkten kan man ta hjälp av Finland.

– De har tagit fram en detaljerad modell för vilka träd som ska sparas under en övergångsperiod och precis hur man ska bära sig åt, säger Lohmander.

Varför finns de här reglerna att man måste spara så mycket skog att man inte kan få lönsamhet i kontinuitetsskogsbruk?

– De bygger på ett antagande att tillväxten i skogen är lägre vid ett lågt virkesförråd. Men det är helt fel. Det visar Skogsstyrelsens egen rapport som de tagit fram, men ändå håller de fast vid de här idéerna.

>>> Det handlar om vad som kallas paragraf 10- respektive paragraf 5-kurvan. Paragraf 10-kurvan anger hur mycket kubikmeter träd som måste sparas per hektar. Kommer man under den nivån antas tillväxten vara lägre och man måste slutavverka. X-kurvan anger genomsnittlig

höjd på träden och y-kurvan kubikmeter per hektar.

– Där de möts på paragraf 10-kurvan, om man säg har 25 meter höga träd i snitt, då måste man spara 250 kubik per hektar. Det är jättemycket kan jag säga. Det är roten till det onda i svenskt skogsbruk. Man har inte råd att ligga med ett så stort virkesförråd. Men det finns inga källdata till paragraf 10-kurvan. Min kritik är att det inte finns något underlag. Det finns ingen utredning att ta del av som medborgare. Och när Skogsstyrelsen väl undersökt saken igen visar den sig vara fel. Kontinuitetsskogsbruk och slutavverkningskogsbruk växer lika bra.

>> Enligt Peter Lohmander håller man på att ändra lagstiftningen i Finland utifrån den nya forskningen. I Sverige går det däremot trögare. Varför?

– Dels handlar det om prestige. Ingen vill erkänna att man haft fel i decennier. Att man lurat svenska skogsägare under lång tid. Det är en hel byråkrati som växt upp kring det här.

– Den andra saken är att det finns ett fåtal massatillverkare som kan köpa massaved billigt av skogsägarna. De vinner på att tvinga kvar skogsägare i slutavverkningsindustrin. Det blir massaved i stället för virke. De svenska massapriserna är lägre än i andra länder. Skogsägarna och miljön har ett gemensamt intresse här.

Det finns invändningar mot kontinuitetsbrukade skogar. De kan i vissa fall vara stormkänsligare. Ett annat problem är att årsringarna blir större då träden inte växer i samma hårda konkurrens intill andra träd. Att det skulle bli mer arbetsintensivt är inte helt entydigt.

– Man sparar en del arbete i föryngringen. Sen behöver man inte gå in och hugga så otroligt ofta. I Västerbotten som jag tittat på i cirka åtta års intervall. Mellan sex och tio år ger ungefär samma resultat. ■

Genombrott i Lycksele för kontinuitets-skogsbruk

Skogsägaren **Harald Holmberg** i Lycksele driver kontinuitetsskogsbruk. Den 16 juli meddelade Lycksele tingsrätt att åtalet mot honom ogillas. Skogsstyrelsen i Lycksele hade anmält honom för att han vägrat kalhugga sin skog, elva hektar mellan Lycksele och Vilhelmina. Han åtalades för brott mot skogsvårdslagen. Holmberg tilldöms också 40.000 kronor i ersättning för sina rättegångskostnader. Det är ett prejudicerande fall som visar att det inte är ett brott att låta bli att kalhygga även när virkesförrådet i skogen är lågt.

Tidigare hade både länsrätten och kammarrätten gett skogsstyrelsen rätt gentemot Holmberg. Regeringsrätten har inte tagit upp fallet. ■

Jordens Vänner lämnar FSC

Jordens Vänner i Sverige har beslutat att lämna miljöcertifieringsrådet för svensk skog **FSC**, Forest Stewardship Council. Skälet är att organisationen inte längre ser att **FSC-märkningen** står för ett hållbart skogsbruk.

Enligt Jordens Vänner skogsexpert **Carl-Gustaf Lundgren** har de ekonomiskt starka aktörerna inom skogsnäringen för stor makt. De sitter på majoriteten av platserna i rådet, samtidigt är de helt ointresserade av att ändra sitt skogsbruk. Resultatet blir att kalhyggesbruket i den svenska skogen fortsätter och certifieras av FSC.

– Forskarna konstaterar att det inte finns tillräckligt med livsmiljöer för de hotade arterna. Ändå kalhuggs de sista resterna av gammelskogar. För att svenskt skogsbruk ska bli hållbart krävs en insikt om en nödvändig omställning, säger Carl-Gustaf Lundgren.

I ett pressmeddelande skriver **Jordens Vänner** att konsumenterna blir lurade av dagens FSC-system.

Utträdesbeslutet togs på föreningens årsmöte i april. FSC-Sverige nominerades också till Jordens Vänner **Greenwashpris 2012**, men vann det inte. ■